

L'accés obert i la producció científica

UAB-Biblioteca de Ciències Socials, per al
Working Doctoral Group de la Facultat de Ciències
Polítiques i Sociologia

15 de maig de 2014

Veurem...

1. Accés obert
2. El Dipòsit Digital de Documents (DDD) de la UAB
3. Recomanacions per a l'investigador

1. Accés obert

- Què és
- Frens i avantatges
- Marc legal: polítiques i normatives
- Com publicar en accés obert
- Propietat intel·lectual i contractes de publicació
- Llicències Creative Commons

Què és l'accés obert

L'accés obert a la informació científica consisteix a dipositar la producció de recerca a la xarxa de forma lliure i gratuïta com alternativa al paradigma de pagar per accedir a la informació generada a les pròpies institucions.

accés obert = AO

open access = OA

Frens

- Drets d'autor
- Pensar que les revistes d'accés obert no tenen factor d'impacte
- Pensar també que no tenen procés de revisió (*peer review*)
- Por al plagi
- Desconeixement de l'existència del dipòsit i del procediment
- Perdre el temps

Avantatges

- **Augmenta la visibilitat** i per tant, la difusió i l'impacte de la producció científica. Augment de les citacions
- Incrementa les possibilitats d'**accedir a articles d'investigació** sense augmentar la inversió
- Permet que els **autors decideixin** quins **drets** conserven i quins cedeixen, i en quines condicions
- Retorna a la **societat** la inversió que ha suposat la investigació
- **Preserva els resultats** a llarg termini

Marc legal: polítiques i normatives

Nacionals:

- Ley 14/2011, de 1 de junio, de la Ciencia, la Tecnología y la Innovación
- Real Decreto 99/2011, de 28 de enero, por el que se regulan las enseñanzas oficiales de doctorado
- Convocatòries d'ajuts

Iniciatives europees:

- Horizon 2020
- Consejo Europeo de Investigación

UAB

A la universitat:

- Política institucional d'accés obert de la UAB

Llei de la Ciència

Ley 14/2011, de 1 de junio, de la Ciencia, la Tecnología y la Innovación

<http://www.boe.es/boe/dias/2011/06/02/pdfs/BOE-A-2011-9617.pdf>

Artículo 37. Difusión en acceso abierto

1. Los agentes públicos del Sistema Español de Ciencia, Tecnología e Innovación **impulsarán el desarrollo de repositorios**, propios o compartidos, de **acceso abierto a las publicaciones de su personal de investigación**, y establecerán sistemas que permitan conectarlos con iniciativas similares de ámbito nacional e internacional.
2. El **personal de investigación** cuya actividad investigadora esté financiada mayoritariamente con fondos de los Presupuestos Generales del Estado **hará pública una versión digital de la versión final** de los contenidos que le hayan sido aceptados para publicación en publicaciones de investigación seriadas o periódicas, tan pronto como resulte posible, pero **no más tarde de doce meses** después de la fecha oficial de publicación.
3. La **versión electrónica se hará pública** en repositorios de acceso abierto reconocidos en el campo de conocimiento en el que se ha desarrollado la investigación, o en repositorios institucionales de acceso abierto.
4. La **versión electrónica pública podrá ser empleada** por las Administraciones Públicas **en sus procesos de evaluación**.
5. El Ministerio de Ciencia e Innovación facilitará el acceso centralizado a los repositorios, y su **conexión con iniciativas similares nacionales e internacionales**.
6. Lo anterior se entiende **sin perjuicio de los acuerdos** en virtud de los cuales se hayan podido atribuir o transferir a terceros los derechos sobre las publicaciones, y no será de aplicación cuando los derechos sobre los resultados de la actividad de investigación, desarrollo e innovación sean susceptibles de protección.

RD Estudis de doctorat

Real Decreto 99/2011, de 28 de enero, por el que se regulan las enseñanzas oficiales de doctorado

<http://www.boe.es/boe/dias/2011/02/10/pdfs/BOE-A-2011-2541.pdf>

5. Una vez aprobada la tesis doctoral, la universidad se ocupará de su archivo en formato electrónico abierto en un repositorio institucional y remitirá, en formato electrónico, un ejemplar de la misma así como toda la información complementaria que fuera necesaria al Ministerio de Educación a los efectos oportunos.

6. En circunstancias excepcionales determinadas por la comisión académica del programa, como pueden ser, entre otras, la participación de empresas en el programa o Escuela, la existencia de convenios de confidencialidad con empresas o la posibilidad de generación de patentes que recaigan sobre el contenido de la tesis, las universidades habilitarán procedimientos para desarrollar los apartados 4 y 5 anteriores que aseguren la no publicidad de estos aspectos.

Així doncs, a la UAB la publicació de la tesi al TDX és obligatòria per a totes les tesis dipositades a partir del 13.02.2012. Tanmateix s'ha habilitat un sistema per protegir la publicació posterior de la tesi en revistes d'àmbit científic o editorials, i en el moment del dipòsit es pot demanar l'embargament temporal de la tesi per un període de 6, 12, 18 o 24 mesos.

Tota la informació sobre el dipòsit de la tesi (UAB-Escuela de Postgrau) es troba a:
<http://www.uab.es/servlet/Satellite/postgrau/doctorats/diposit-1096481910496.html>

Convocatòries d'ajuts

Convocatòries d'ajuts d'investigació dins del marc del Plan Estatal de Investigación Científica y Técnica y de Innovación 2013-2016 (BOE núm. 266, 6/11/2013)

Fomenta l'acompliment de l'article 37 de la Ley de la Ciencia:

promou que les publicacions científiques resultants del finançament estiguin disponibles **en accés obert**.

Programa Estatal de Fomento de la Investigación Científica y Técnica de Excelencia, Subprograma Estatal de Generación de Conocimiento:
<http://www.boe.es/boe/dias/2013/11/06/pdfs/BOE-A-2013-11616.pdf>
(article 6, apartat 3)

Programa Estatal de Investigación, Desarrollo e Innovación Orientada a los Retos de la Sociedad:
<http://www.boe.es/boe/dias/2013/11/06/pdfs/BOE-A-2013-11617.pdf>
(article 6, apartat 2 i article 20, apartat 7g)

2. De acuerdo con el artículo 37 de la Ley 14/2011, de 1 de junio, de la Ciencia, la Tecnología y la Innovación, las publicaciones científicas resultantes, total o parcialmente, de la financiación otorgada al amparo de la presente convocatoria deberán estar disponibles en acceso abierto. Para ello, los autores podrán optar por publicar en revistas de acceso abierto, o bien por autoarchivar en repositorios institucionales o temáticos de acceso abierto, los trabajos científicos que hayan sido aceptados para su publicación en publicaciones seriadas o periódicas.

7. En el concepto de costes directos serán elegibles los siguientes gastos

g) Gastos de publicación y difusión de resultados incluidos aquellos que pudieran derivarse de la publicación en revistas de acceso abierto. Gastos de inscripción a congresos y jornadas técnicas. Gastos derivados de la internacionalización de la actividad y otros gastos relacionados con actividades de colaboración con otros grupos nacionales e internacionales.

Horizon 2020

- Programa de finançament de la Unió Europea de projectes d'investigació i innovació en diverses àrees temàtiques (2014-2020)
- Obligació de facilitar els resultats de la recerca en AO. Incomplir-ho pot implicar perdre part del finançament.
- En repositori AO en un termini màxim de 6 mesos des de la seva publicació (12 mesos en el cas de ciències socials i humanitats).
- Inclou *Pilot d'Accés Obert a Dades de Recerca*: es demanen les dades de la investigació.

Més informació a:

[*Guidelines on OA to Scientific Publications and Research Data*](#)
[*Multi-beneficiary General Model Grant Agreement*](#) (p.59 Art 29:
Dissemination Information, OA, Visibility of EU funding)

[Exemple al DDD d'un FP7](#)

Consejo Europeo de Investigación

- Línia estratègica Horizon 2020 → creació CIÈNCIA D'EXCEL·LÈNCIA → increment pressupost del Consejo Europeo de Investigación (ERC), que subvenciona investigadors europeus d'alt nivell
- Requeriments als projectes de recerca que financia totalment o parcialment: dipòsit en repositori institucional o temàtic en AO en un termini màxim de 6 mesos després de la seva publicació (12 per a ciències socials i humanitats). Es recullen per la plataforma OpenAire.
- Finançament dels costos si es publica en AO, sempre que sigui durant el projecte i no després.
- Bones pràctiques per preparar les dades de recerca de cara a compartir-les.

Més informació:

<http://eshorizonte2020.es/que-es-horizonte-2020>

<http://bibliotecas.csic.es/inicio/-/contenido/fc9def4e-d22e-40c0-86e4-f0ecb13a1da6>

http://erc.europa.eu/sites/default/files/document/file/ERC_Open_Access_Guidelines-revised_2013.pdf (política d'accés obert d'ERC)

UAB Política institucional d'AO

Política institucional d'accés obert de la Universitat Autònoma de Barcelona: <http://ddd.uab.cat/record/89641>

Aprovada pel Consell de Govern el 25/4/2012, acord 46/2012

•Pel que fa a PDI:

“El personal docent i investigador (PDI) de la UAB dipositarà les seves publicacions acadèmiques i científiques (articles de revista, tesis, ponències, comunicacions, documents científicotècnics, llibres, etc.) en el Dipòsit Digital de Documents de la UAB (DDD), <http://ddd.uab.cat>”

“Es tindran en compte, si s’escau, les condicions establertes per les editorials en relació amb l’arxiu de documents en dipòsits digitals d’accés obert. Si aquestes condicions no permeten l’accés lliure a la publicació completa, aquesta s’hi inclourà de forma restringida i només es permetrà l’accés al resum o a les metadades completes que la descriuren, segons sigui possible en cada cas.

L’arxiu dels documents es persegueix que pugui dur-se a terme tot just després de la publicació i en qualsevol cas en un termini no superior als sis mesos.”

- Pel que fa a estudiants:

“Els alumnes de doctorat de la UAB han de dipositar al dipòsit digital la seva **tesi doctoral**, també en un termini no superior als sis mesos des de la seva aprovació, tal i com estableix el Reial Decret 99/2011, de 28 de gener, que regula els ensenyaments oficials del doctorat. Així mateix, els doctorands i els estudiants han de dipositar els seus **treballs de doctorat, màster o fi de carrera** al dipòsit digital”.

Com publicar en accés obert

a) Revistes de lliure accés (via daurada)

Algunes publicacions difonen obertament tots els seus continguts; podeu consultar els títols a [DOAJ \(Directory of Open Access Journals\)](#). Per a revistes de l'àmbit hispà consulteu [E-revistas](#) o [Redalyc](#). I us recomanem també el servei [REDI](#) de la UAB.

Revistes híbrides: conviuen articles AO + de pagament per subscripció. Les grans editorials comercials ofereixen aquest model en algunes de les seves revistes (*open choice*). Es paga per posar en AO. UAB ofereix ajuts a la publicació en aquest tipus de revista.

Algunes **editorials** que publiquen totalment o parcialment en accés obert:

Scielo <http://www.scielo.org>

Dialnet <http://dialnet.unirioja.es>

Openj-gate <http://www.openj-gate.com/Footer/About.aspx>

Hindawi <http://www.hindawi.com>

Medknow <http://www.medknow.com>

Highwire Press <http://highwire.stanford.edu/cgi/search?quick=true>

Bentham <http://www.bentham.org/open/index.htm>

J-stage <http://www.jstage.jst.go.jp/browse>

Com publicar en accés obert

b) Repositoris digitals (via verda)

- [Dipòsit Digital de Documents de la UAB](#) (DDD), repositori institucional que recopila, gestiona, preserva i difon la producció científica, docent i institucional de la universitat
- [Recercat](#), repositori de la Recerca de Catalunya, on es pot consultar la literatura de recerca de les universitats i centres d'investigació de Catalunya.
- [TDX](#), repositori de tesis de diverses universitats espanyoles. La UAB, a través de l'Escola de Postgrau, incorpora las tesis llegides en aquest dipòsit.
- **Altres:** hi ha molts repositoris institucionals i/o temàtics. A [OpenDoar](#) teniu un directori de dipòsits d'accés obert.

Propietat intel·lectual: drets d'autor

- Cal que gestioneu correctament els **drets d'autor** de les vostres obres. Aquest control facilitarà la seva publicació en obert i la difusió per diferents mitjans, incrementant així la visibilitat i impacte dels resultats de la vostra investigació.
- Des del mateix moment de la creació d'un article científic, la **Ilei us reconeix uns drets** com a autors i sou els propietaris d'aquests drets. Com a tals, teniu el control dels usos que es puguin fer de l'obra.

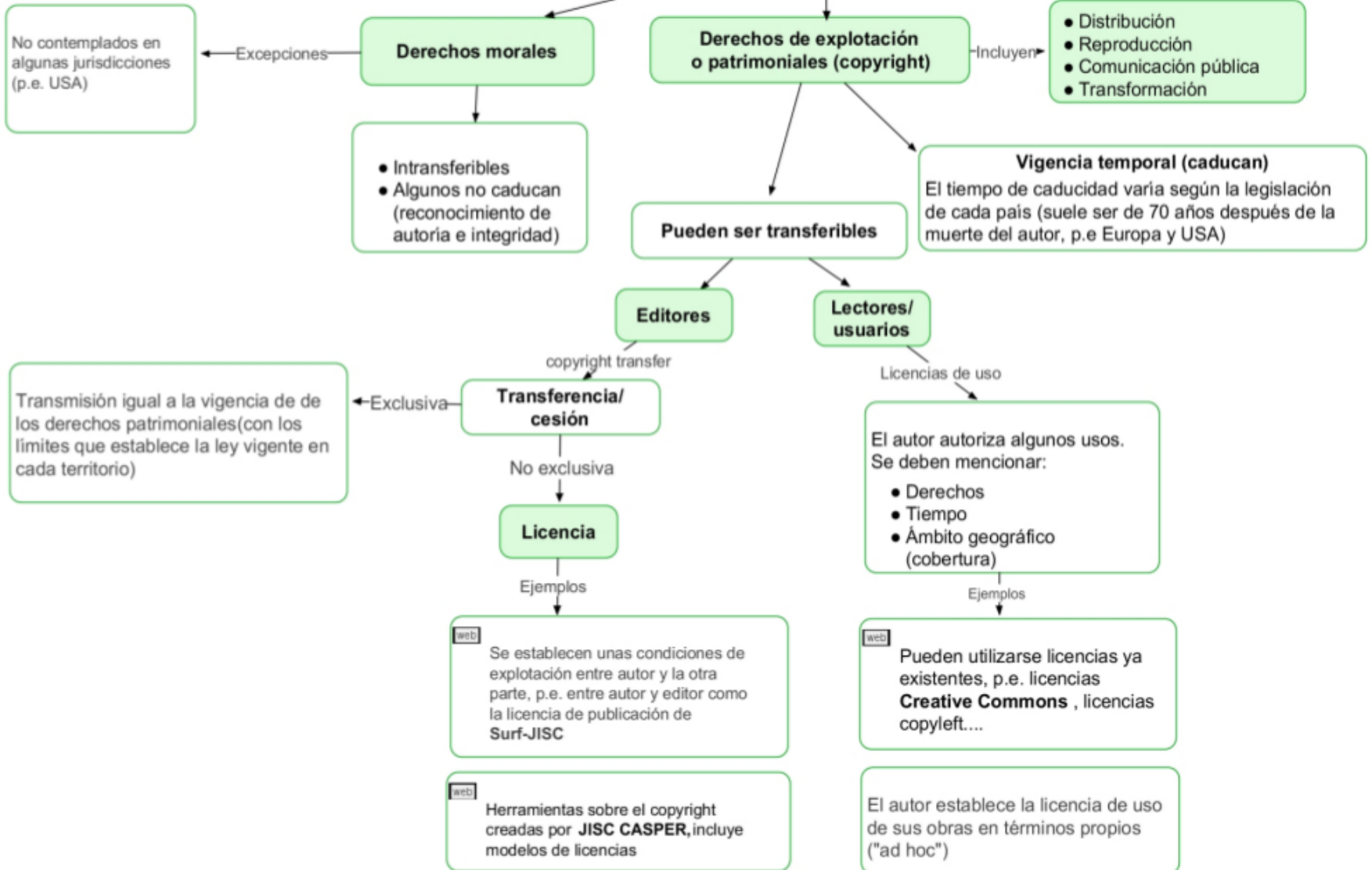
Propietat intel·lectual

Drets morals: atorguen a l'autor el dret a ser reconegut com a tal i són intransferibles.

Drets patrimonials o d'explotació: entre aquests drets es troba el dret a publicar i a distribuir una obra, a reproduir-la, a fer traduccions i altres obres derivades, a mostrar-la en públic i autoritzar a altres a exercir qualsevol d'aquests drets. És a dir, els drets d'explotació són transferibles.

Derechos de autor

Per reutilitzar l'article...

- Cal **conèixer els contractes i els acords** de cessió de drets que estableixen les editorials.
- No són estandarditzats i **no és fàcil trobar-los** en les pàgines web d'editors o de revistes. El més normal és trobar-los al costat de les directrius per a l'autor, a les pàgines dels editors sota els epígrafs *author's side*, *author's rights*, *publicaen...*
- Per conèixer les polítiques editorials:
 - [Sherpa-Romeo](#)
 - [Dulcinea](#) (revistes espanyoles)
 - [Héloïse](#) (revistes franceses)

Contractes de publicació

- Fer compatible amb l'accés obert
- No sempre cal cedir els drets d'explotació a tercers en exclusiva
- Afegir addendes als contractes
 - [Science Commons \(CC\)](#)
 - [Model amendment to publishing agreement \(Open acces in FP7\)](#)

Llicències Creative Commons

Per incentivar les polítiques d'accés obert, les llicències [Creative Commons](https://creativecommons.org/) us permeten fer la cessió d'alguns o de tots aquests drets a l'avançada, de manera que si algú vol utilitzar o reproduir, per exemple, el vostre text, ho pugui fer sense haver-vos de demanar permís, sempre citant la font de referència i a vosaltres com a autors.

Les llicències CC permeten establir les condicions d'ús i distribució de les vostres obres. Amb la combinació de 4 condicions es generen 6 llicències diferents que podeu assignar.

Tota la informació a: creativecommons.org

Llicències

cc_by_3.0

Aquest document està subjecte a una llicència d'ús Creative Commons. Es permet la reproducció total o parcial, la distribució, la comunicació pública de l'obra i la creació d'obres derivades, fins i tot amb finalitats comercials, sempre i quan es reconegui l'autoria de l'obra original.

cc_by-nc_3.0

Aquest document està subjecte a una llicència d'ús Creative Commons. Es permet la reproducció total o parcial, la distribució, la comunicació pública de l'obra i la creació d'obres derivades, sempre que no sigui amb finalitats comercials, i sempre que es reconegui l'autoria de l'obra original.

cc_by-nc-nd_3.0

Aquest document està subjecte a una llicència d'ús Creative Commons. Es permet la reproducció total o parcial i la comunicació pública de l'obra, sempre que no sigui amb finalitats comercials, i sempre que es reconegui l'autoria de l'obra original. No es permet la creació d'obres derivades.

cc_by-nc-sa_3.0

Aquest document està subjecte a una llicència d'ús Creative Commons. Es permet la reproducció total o parcial, la comunicació pública de l'obra i la creació d'obres derivades, sempre que no sigui amb finalitats comercials i que es distribueixin sota la mateixa llicència que regula l'obra original. Cal que es reconegui l'autoria de l'obra original.

cc_by-nd_3.0

Aquest document està subjecte a una llicència d'ús Creative Commons. Es permet la reproducció total o parcial, la distribució i la comunicació pública de l'obra, sempre que es reconegui l'autoria de l'obra original. No es permet la creació d'obres derivades.

cc_by-sa_3.0

Aquest document està subjecte a una llicència d'ús Creative Commons. Es permet la reproducció total o parcial, la distribució, la comunicació pública de l'obra i la creació d'obres derivades, fins i tot amb finalitats comercials, sempre i quan aquestes es distribueixin sota la mateixa llicència que regula l'obra original i es reconegui l'autoria de l'obra original.

2. El Dipòsit Digital de Documents (DDD)

- Concepte i col·leccions
- Posicionament a Webometrics
- Beneficis
- Com publicar la producció científica
 - Estudiants
 - PDI: tradicional i autoarxiu
- Circuit en relació als drets d'autor

dipòsit digital
de documents de la UAB

El DDD és el repositori institucional de la UAB. Recopila, gestiona, difon i preserva la seva producció científica digital a través d'una col·lecció organitzada, d'accés obert i interoperable.

ddd.uab.cat

108.611 documents de recerca, institucionals o patrimonials (maig 2014).

Col·leccions més destacades de recerca: Documents de recerca, Articles, Contribucions a jornades i congressos, Grups de recerca...

Dipòsit Digital de Documents de la UAB 3r d'Espanya, 10è d'Europa, 24è del món

RANKING WEB OF REPOSITORIES

Universities Hospitals Business Schools Research Centers

SEARCH

HOME NORTH AMERICA LATIN AMERICA EUROPE ASIA AFRICA ARAB WORLD OCEANIA BY AREAS TOP INSTITUTIONALS TOP PORTALS

[Home](#) » Spain

About Us

- About Us
- Contact Us

About the Ranking

- Methodology
- Objectives

Resources

- Best Practices
- Links

Spain

ranking	World Rank	Instituto	Size	Visibility	Files Rich	scholar
1	18	Digital CSIC	40	25	32	23
2	19	Universitat Politècnica de Catalunya UPCommons	74	33	16	11
3	24	(1) Universitat Autònoma de Barcelona Dipòsit Digital de Documents	85	48	15	16
4	36	Universidad Complutense de Madrid e-Prints	198	28	124	120
5	42	Universidad de Alicante Repositorio Institucional	43	40	100	196

Font: <http://repositories.webometrics.info> del CSIC. Gener 2014

Beneficis

- Entorn informàtic estable i URL fixa
- Plataforma per allotjar documents inèdits
- Descripció normalitzada i intercanviable
- Cerca a text complet
- Agrupament de la producció científica pròpia -personal o del grup de recerca- en text complet
- Estadístiques d'ús personalitzades (consultes i descàrregues per anys i països)
- Eines 2.0 per a compartir la informació a través de les xarxes socials

Document d'exemple

Informació: Discussió (0) **Estadístiques d'ús** Per citar aquest document: <http://ddd.uab.cat/record/45629>

Estudi i implementació d'un arxivat de dades per a les plataformes SAP Enterprise 4.7 x 200 d'una gran empresa

López Ruiz, Núria

Martí Godia, Enric

Universitat Autònoma de Barcelona. Escola Tècnica Superior d'Enginyeria

Data: 2007

Descripció: 84 p.

Resum: En aquest projecte s'ha implementat un sistema de data archiving amb SAP-IXOS per a una empresa després que aquesta demanés consell a la nostra consultora per reduir espai en la base de dades, ja que només els quedava lliure un 14% de l'ocupació total, i d'aquesta forma millorar el rendiment del sistema. S'ha realitzat un estudi de la base de dades, ocupació en Mb i creixement mensual de les dades en les taules. S'han parametrizat objectes d'arxivat, creat i definits repositoris de contingut, fitxers lògics i s'han programat reports addicionals per arxivar les dades correctament. El resultat ha estat reduir la base de dades en un 22% sent possible l'entrada de noves dades obtenint una resposta més àgil del sistema.

Drets: Aquest document està subjecte a una llicència d'ús de Creative Commons, amb la qual es permet copiar, distribuir i comunicar públicament l'obra sempre que se'n citin l'autor original, la universitat i l'escola i no se'n faci cap ús comercial ni obra derivada, tal com queda estipulat en la llicència d'ús

Document: bachelorThesis

Matèria: Gestió de memòria (Informàtica) ; Bases de dades -- Gestió ; Informació -- Sistemes d'emmagatzematge i recuperació

Adreça alternativa: <http://hdl.handle.net/2072/5419>

 84 p, 2.1 MB	 2 p, 137.7 KB	 3 p, 159.9 KB	 29 p, 70.1 KB	 1 p, 6.5 KB
--	---	---	---	--

COMPARTIR

- ➔ Afegeix-lo al cistell personal
- ➔ Anomena i desa BibTeX, MARC, MARCXML, DC, EndNote, NLM, METS, ESE, EDM

Com publicar al DDD la producció científica

En el cas dels estudiants:

- Heu de depositar els treballs de doctorat o màster o fi de carrera als dipòsits digitals Recercat i DDD
- Portar autorització signada a la Biblioteca per part del/s autor/s juntament amb una còpia del treball i un fitxer amb les **metadades** (dades que identifiquen el document i per les quals després es podrà cercar)

Més informació a:

[Normativa per al lliurament i dipòsit de treballs](#)

Com publicar al DDD la producció científica

En el cas del PDI:

- Referenciar les vostres publicacions a **Ein@**
- Tenir els **drets d'autor** o el permís del propietari dels drets per incorporar-la al DDD
- Portar [autorització signada](#) a la Biblioteca per part del/s propietari/s dels drets amb la llista de documents per ingressar i els arxius en pdf
- O bé... Novetat: l'**autoarxiu**! Podeu autoarxivar les vostres publicacions des l'aplicació Eina o a partir de formularis al DDD

Autoarxiu a DDD

A partir d'Ein@ (CVN)
(ara només articles de revista)

A partir dels formularis del DDD

Revisió biblioteca

Publicació al DDD
(possibilitat d'embargar-lo si és requisit de l'editor)

Notificació resultat al PDI

Grups de recerca: contactar amb la biblioteca

Drets d'autor de l'article de la revista que s'hi vol dipositar

Consultar la **política d'autoarxiu** de la publicació per saber què autoritza

Revistes espanyoles [DULCINEA](#)

Revistes estrangeres [SHERPA-ROMEIO](#)

NO permet l'autoarxiu o NO es menciona

Permet l'autoarxiu

Si no es menciona sol·licitar el permís. Si no es permet sol·licitar una **addenda** per dipòsits institucionals

Lliurar el pdf amb l'autorització a la Biblioteca. Incorporació al DDD

Drets d'autor de **resta de documents** que s'hi vol dipositar: ponències, pòsters, estudis de recerca...

NO teniu els DRETS D'AUTOR

TENIU els DRETS D'AUTOR

Sol·licitar permís, a qui tingui els drets d'autor, per autoarxiu al repositori institucional

NO concedit

Concedit

MAI ingressarà al DDD

- Lliurar el pdf amb la vostra autorització i el permís concedit a la Biblioteca per l'autoarxiu
- Determinar llicència Creative Commons
- Incorporació al DDD

3. Recomanacions per a l'investigador

- Quan preparem el document
- Abans de publicar al DDD
- Evitem males pràctiques

Quan preparem el document

En el document per lliurar a l'editor cal incloure-hi:

- Nom o acrònim de l'organisme financiador i número de projecte
- Correcta normalització del nom i filiació.
[Recomanacions UAB](#)
- L'identificació internacional [ORCID](#) (necessari per al Portal de Recerca de Catalunya)
Informació sobre [ORCID](#)

Important:

Guardar la versions pre-print i post-print

Abans de publicar al DDD

- Incloure una llicència CC si no hem transferit els drets (material docent, estudis, ponències...)
- Si es tracta d'un **pre-print o post-print d'un article de revista, llibre o capítol de llibre**, incloure-hi al principi la següent informació:
Postprint de: [Citació bibliogràfica de l'article, capítol o llibre] lliurat a [editorial]
- Si es tracta de **capítols de llibre, llibres o aportacions a congressos**, entre la versió maquetada de l'editor i el post-print escollir sempre aquesta darrera versió.

Dubtes: bib.socials.produccio.cientifica@uab.cat

Evitem males pràctiques

- **Publicar** el document a les xarxes socials acadèmiques (Mendeley, Academia.edu...) o la web personal **si hi ha hagut una cessió dels drets** d'exploració a tercers. Cal el seu permís.
- Publicar documents dels quals en sou **coautors** sense posar-ho en coneixement dels altres.

Moltes gràcies!

Núria Álvarez

nuria.alvarez@uab.cat

UAB-Biblioteca de Ciències Socials

15 de maig de 2014

<http://ddd.uab.cat/record/118209>

